

Vnější obchodní vztahy EU

Obecná část:

EU jako celní unie:

- pohled „dovnitř“ (opakování, připomenutí úpravy jednotného vnitřního trhu)
- pohled „ven“

Multilaterální regulace světového obchodu

- historie
- současný stav
- EU – účastník světového obchodu

Zvláštní část:

- Autonomní nástroje SOP
- Smluvní nástroje SOP

Související politiky:

- Zahraniční a bezpečnostní politika
- Politika ochrany hospodářské soutěže

Literatura ke studiu

- Základní zdroj:
  - **SEHNÁLEK, David. *Vnější činnost Evropské unie perspektivou práva unijního a mezinárodního práva.* Brno: Masarykova univerzita, 2016.**
- Náhradní literatura:
  - ROZEHNALOVÁ, Naděžda a Vladimír TÝČ. *Vnější obchodní vztahy Evropské unie.* 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. 207 s. (Spisy PrF MU v Brně. Řada teoretická ; 299). ISBN 80-210-4073-4.
  - SVOBODA, Pavel. *Právo vnějších vztahů EU.* Praha: C.H.Beck, 2010, 3.vydání, 220 s. ISBN 978-80-7400-352-3
- Studijní materiály v IS
- Eurlex – shrnutí právních předpisů

Zkouška

- Písenná a ústní část

Okruhy témat

1. **Celní unie. Zákaz cel a dávek s obdobným účinkem uvnitř Evropské unie. Jednotná vnější celní politika navenek. Její limity v právu Světové obchodní organizace. Výkon celní politiky členskými státy.**
2. Volný pohyb (fyzických) osob. Povaha této svobody. Pořádková omezení. Zákaz diskriminace v přístupu k zaměstnání a osobnímu podnikání. Uznávání kvalifikace. Daňový režim a sociální zabezpečení migrantů.
3. Volný pohyb služeb, kapitálu a plateb. Volné poskytování a přijímání služeb mezi členskými státy. Svoboda investic kapitálu mezi členskými státy. Volná úhrada plateb za zboží, služby a v souvislosti s migrací pracovníků a investicemi kapitálu.
4. Ochrana hospodářské soutěže na vnitřním trhu Evropské unie. Soutěžní právo Evropské unie. Základní právní instituty. Role Komise. Vztah evropského soutěžního práva a soutěžního práva členských států. Kontrola státních podpor.
5. **Společná zahraniční, bezpečnostní a obranná politika Evropské unie.**

Okruhy - pokračování

- 1. Společná obchodní politika Evropské unie. Vymezení, zásady společné obchodní politiky, rozdělení pravomocí mezi Evropské unie a členské státy**
- 2. Společná obchodní politika Evropské unie. Autonomní nástroje, problematika cel, dovoz a vývoz zboží do Evropské unie.**
- 3. Společná obchodní politika Evropské unie. Smluvní nástroje, přehled, vztahy Evropské unie k nejvýznamnějším obchodním partnerům, Evropský hospodářský prostor, vztahy k rozvojovým zemím, asociační a evropské dohody**
- 4. Společná obchodní politika Evropské unie. Dovolena omezení mezinárodního obchodu, ochranná opatření (ochrana proti obchodním překážkám, opatření proti dumpingu, opatření proti státním podporám).**
- 5. Právní postavení České republiky před a po vstupu do Evropské unie. Srovnání právní úpravy obchodu s členskými státy Evropské unie (přehled) a regulace mezinárodního obchodu s nečlenskými státy, pravomoci České republiky v oblasti mezinárodního obchodu.**

EU jako forma hospodářské integrace (opakování)

- Vnitřní integrace EU:
  - Celní unie (S)
  - Společný trh (S)
  - Jednotný vnitřní trh (S)
  - **Hospodářská a měnová unie (S)**
- Vnější integrace EU:
  - Preferenční režimy (A)
  - Zóny volného pohybu (S)
  - Celní unie (S)
  - Částečné rozšiřování JVT (S)

Jednotný vnitřní trh

- JVT = prostor, ve kterém platí tzv. čtyři základní svobody, a to volný pohyb:
  1. Zboží;
  2. Osob;
  3. Služeb;
  4. Kapitálu.
- Tzv. **konvergence svobod!**
- zajištěna ochrana hospodářské soutěže
- regulována státní pomoc
- **Základní zásada JVT:** zákaz diskriminace na základě původu nebo státní příslušnosti, adresátem – státy i jednotlivci
- Zajištění volného obchodu:
  - Odstraněním překážek
  - Harmonizací standardů
  - Povinností uznávat cizí neharmonizované standardy
- **POZOR!** shora uvedené vystihuje pouze **vnitřní obchod** v rámci EU!

Vnější činnost Evropské unie

1. společná zahraniční a bezpečnostní politika, včetně politiky obranné;
  2. politika rozvojové spolupráce a humanitární politika;
  3. otázky týkající se ochrany a prosazování lidských práv na mezinárodní úrovni;
  4. společná obchodní politika;
- A další politiky (doktrína AETR)

Právní zakotvení obchodu EU (srovnání „dovnitř“ a „vně“)

vnitřní obchod

- čl. 28 (23) SFEU : EU = CU → zákaz cel a poplatků **mezi čl. st.**
- čl. 30 (25) SFEU : zákaz cel
- čl. 34 (28) SFEU : zákaz kvót
- čl. 45 (39) SFEU : pracovníci
- čl. 49 (43) SFEU : usazování
- čl. 56 (49) SFEU : služby
- čl. 63 (56) SFEU : kapitál
- čl. 110 (90) SFEU : daňová nediskriminace
- atd.

vnější obchod

- čl. 28 (23) SFEU: EU = CU → přijetí spol. cel. sazebníku ve vztahu ke 3. zemím
- čl. 206 (131) SFEU : cíle SOP
- čl. 207 (133) SFEU :
  - zásady SOP
  - pravomoci EU v oblasti SOP
  - postup sjednávání smluv v oblasti SOP
- atd.
- **zásady:**
  - Asimilace (čl. 28/2 SFEU)
  - Jednoty (čl. 207/1 SFEU)
- **Význam má i SEU o vnější činnosti EU - (čl. 21 SEU)**

- **čl. 28 SFEU (23 SES):**
- 1. Unie zahrnuje celní unii, která pokrývá veškerý obchod zbožím a která zahrnuje jak zákaz vývozních a dovozních cel a všech poplatků s rovnocenným účinkem mezi členskými státy, tak i přijetí společného celního sazebníku ve vztahu ke třetím zemím.
- 2. Článek 30 a kapitola 3 této hlavy se týkají výrobků, které pocházejí z členských států, jakož i těch výrobků pocházejících ze třetích zemí, které jsou v členských státech ve volném oběhu.
- **čl. 206 SFEU (131 SES)**
- Vytvořením celní unie v souladu s články 28 až 32 přispívá Unie ve společném zájmu k harmonickému rozvoji světového obchodu, k postupnému odstranění omezení mezinárodního obchodu a přímých zahraničních investic a ke snižování celních a jiných překážek.
- **čl. 207 SFEU (133 SES)**
- 1. Společná obchodní politika se zakládá na **jednotných zásadách**, zejména pokud jde o úpravy celních sazeb, uzavírání celních a obchodních dohod týkajících se obchodu zbožím a službami, obchodní aspekty duševního vlastnictví, přímé zahraniční investice, sjednocování liberalizačních opatření, vývozní politiku a opatření na ochranu obchodu, jako jsou opatření pro případ dumpingu a subvencování. Společná obchodní politika je prováděna v rámci zásad a cílů vnější činnosti Unie.
- ...

čl. 21 SEU - zásady

- požadavek demokracie, právního státu, univerzálnosti a nedělitelnosti lidských práv a základních svobod, úcty k lidské důstojnosti, zásady rovnosti a solidarity a dodržování zásad Charty Organizace spojených národů a mezinárodního práva

Článek 21 SEU - cíle

Činnost EU by měla směřovat k:

- ochraně svých hodnot, základních zájmů, bezpečnosti, nezávislosti a celistvosti;
- upevnění a podpoře demokracie, právního státu, lidských práv a zásad mezinárodního práva;
- zachování míru, předcházení konfliktů a posilování mezinárodní bezpečnosti v souladu s cíli a zásadami Charty Organizace spojených národů, jakož i v souladu se zásadami Helsinského závěrečného aktu a s cíli Pařížské charty, včetně těch, které se týkají vnějších hranic;
- podpoře udržitelného rozvoje v hospodářské a sociální oblasti a v oblasti životního prostředí v rozvojových zemích s hlavním cílem vymýcení chudoby;
- povzbuzování zapojení všech zemí do světové ekonomiky, včetně postupného odstraňování překážek mezinárodnímu obchodu;
- k vypracování mezinárodních opatření pro ochranu a zlepšení kvality životního prostředí a udržitelné hospodaření se světovými přírodními zdroji, aby se zajistil udržitelný rozvoj;
- pomoci lidem, zemím a regionům čelícím přírodním nebo člověkem způsobeným pohromám; a
- podpoře mezinárodního systému založeného na posílené mnohostranné spolupráci a na řádné správě věcí veřejných v celosvětovém měřítku.

členské státy a vnější obchod (z jejich pohledu)

- obchod v rámci EU

- pravidla JVT → nadstátnost
- *Intraunijní (intrakomunitární) pohyb* - fakticky se nejedná o mezinárodní obchod

- obchod s 3. státy

- pravidla společné obchodní politiky → nadstátnost
- výlučnost pravomocí EU
- aktérem SOP nikoliv čl. st., ale EU!

Vztahy EU vs. čl. státy v oblasti MO

- Výlučná pravomoc v oblasti SOP
- z povahy věci nezbytná – projev např. v členství EU (má právní subjektivitu!) v MO a hlasování
- Limity:
  - v oblasti administrace – EU hlava bez těla a údů
- kde konkrétně tedy EU má výlučnou pravomoc? Např:
  - Stanovení celních sazeb;
  - Uzavírání dohod týkajících se obchodu
    - zbožím a službami;
    - obchodních aspektů duševního vlastnictví;
    - **přímých zahraničních investic;**
  - Určování vývozní politiky
  - Realizace opatření na ochranu obchodu (antidumpingu a antisubvence)
- **Závěr: EU do značné míry nahrazuje stát v oblasti mezinárodního obchodu**

EU - sjednávání dohod

- *Měnová politika, Společná obchodní politika a celní unie, Účasti na výzkumných a rozvojových programech, Životní prostředí, Rozvojová spolupráce, Dohody o přidružení, tzv. asociační dohody, Limitované pravomoci má i v jiných oblastech (oblasti školství či odborného vzdělávání*
- Členství v MO (MS)
- úprava v čl. 218 SFEU (300 SES)
- Komise (doporučení) → Rada (zmocnění + „výbor čl. 207“ (dříve 133)) → Komise (jednání + konzultace s výborem) → Rada (rozhodnutí o podpisu)
- KV – pravidlo, 1myslně - investice, obchod kulturními a audiovizuálními službami, obchod sociálními, vzdělávacími a zdravotnickými službami
- EP se přijímání MS z oblasti SOP účastní omezeně – formou konzultace (vyjma dohod o přidružení, kde je nutný jeho souhlas)
- Posudky SD EU

Ochrana práv jednotlivce

- Právo EU reguluje také situace, kdy se s ním obchodník dostane do rozporu
  1. Žaloba na neplatnost
  2. Řízení o předběžné otázce (SKOMA-Lux)
  3. Náhrada škody

EU a „okolí“

- EU – neexistuje ve vakuu → interakce s jinými státy a jinými MO
- EU – v globálním pohledu jsou jen „jedním z mnoha“
- EU – nadstátnost jen vůči čl. státům – vůči 3. státům – právně rovné postavení*
- → nutnost reflexe existence jiných států a mezinárodních organizací

* = při zohlednění skutečnosti, že jsou mezinárodní organizací a ne státem

Příklady mezinárodních hospodářských organizací

- **regionální:**
  - EU (není tedy v tomto výlučné!)
  - ESVO
  - MERCOSUR
  - ASEAN
  - NAFTA
  - CEFTA
- **zájmové:**
  - OPEC
  - OECD
  - Mezinárodní organizace práce
  - Rada Evropy
  - WTO a další...

Globální rámec mezinárodního obchodu - historie

- Nutné si uvědomit charakter MPV – státy rovné postavení – řešení možné jen dohodami → prostředek regulace - mez. smlouva
- různá východiska:
  - bilaterální vs. multilaterální metoda regulace?
  - protekcionistický vs. liberální přístup?
- vybrané milníky vývoje - akcentován pohled EU a ČR
  - do 2WW - konflikt protekcionistických vs. liberálních přístupů
  - po 2WW – převaha liberálních tendencí a multilaterální metody, bilat. stále významné (např. viz ESVO a další)
  - 1947 – GATT
  - ES - 1952/1958
  - 1994/1995 – WTO (GATT 1994, GATS, TRIPS) – ES člen
  - ČR – do 1990 – monopol MO
  - ČR – do 30.4.2004 – samostatná VOP
  - ČR – od 1.5.2004:
    - obchod s ES/EHP (JVT)
    - obchod s 3. zeměmi – součást SOP
- Viz aspi 13/1993 Sb.

Připomenutí WTO – úkoly, zásady, hlavní pilíře

- Cíle zvyšování životní úrovně, zaměstnanosti a příjmů atd.
- úkoly WTO:
  - liberalizace mezinárodního obchodu
  - sledování dodržování pravidel MO
  - organizace obchodních jednání
  - urovnávání sporů mezi státy
  - spolupráce s ostatními mezinárodními organizacemi
- principy WTO:
  - odstranění diskriminace
  - volnější obchodování bez bariér
  - předvídatelnost systému bariér
  - příznivější režim pro rozvojové státy
- pilíře:
  - GATT
  - GATS
  - TRIPS
  - a další ...

GATT - připomenutí

- Úkol - liberalizace mezinárodního obchodu **zbožím**
- Základní výstavbové principy viz. předchozí slide
  - uskutečňovány prostřednictvím doložek
    - nejvyšších výhod
    - národního zacházení
- regulace:
  - výjimky z principu (zóny volného obchodu a celní unie, antidumping, rozv. státy, bezp.) ***
  - tarifkace a omezování tarifních sazeb,
  - zákaz kvantitativních restrikcí

*** EU je takovou výjimkou

GATS + TRIPS - připomenutí

- **GATS**

- cíl - liberalizace mezinárodního obchodu **službami**
- pokrývá všechny služby
- 4 módy poskytování služeb: Obchod službami tak je definován jako dodávka služeb:
  1. z území jednoho smluvního státu GATS (dále jen „člen“) na území kteréhokoli jiného člena = *přeshraniční dodávka*
  2. na území jednoho člena spotřebiteli služby kteréhokoli jiného člena = *spotřeba v zahraničí*
  3. dodavatelem služby jednoho člena prostřednictvím komerční přítomnosti na území kteréhokoli jiného člena = *komerční přítomnost*
  4. dodavatelem služby jednoho člena prostřednictvím přítomnosti fyzických osob člena na území kteréhokoli jiného člena = *přítomnost fyzické osoby*

- **TRIPS**

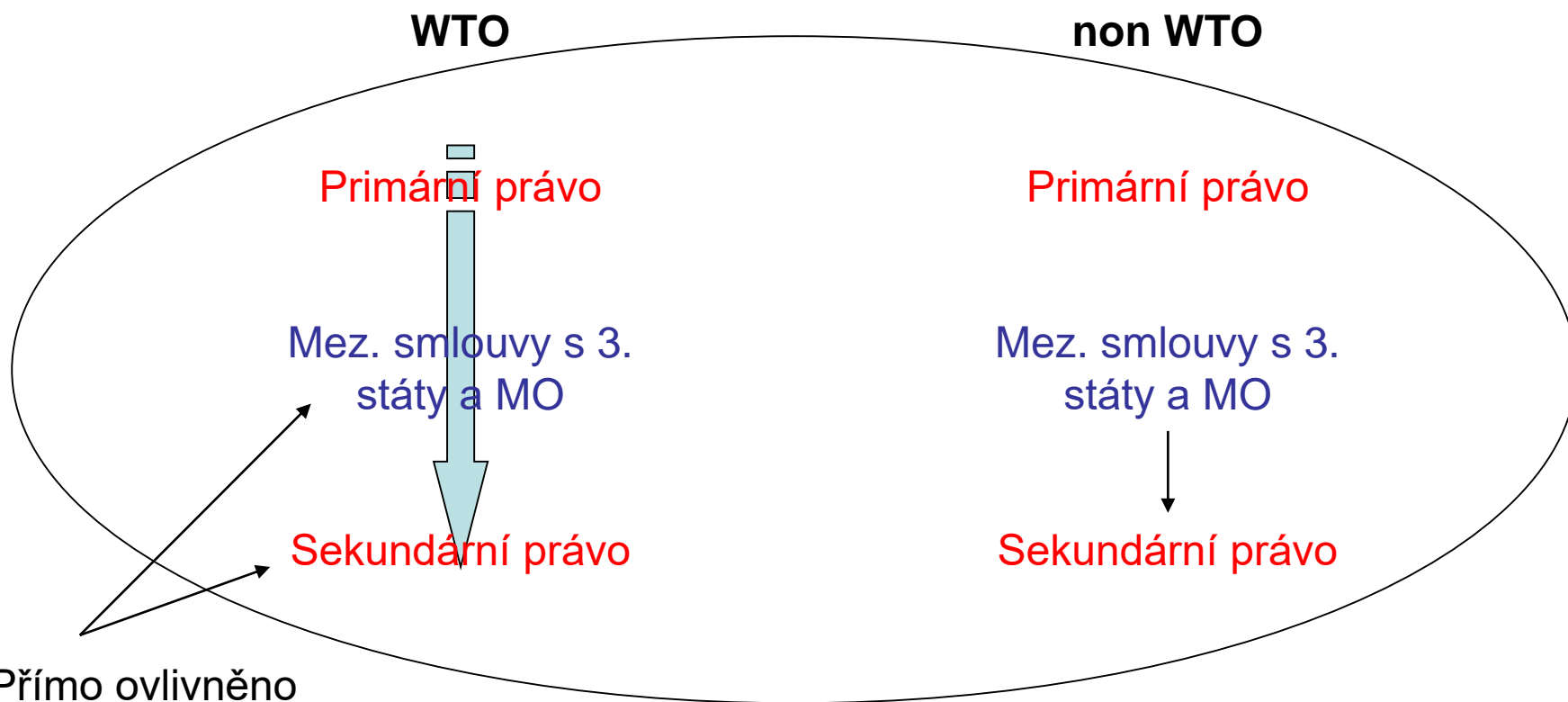
- cíl - zajištění **ochrany duševního vlastnictví v mezinárodním obchodu**

EU a WTO?

- ano, ale...!
- členem WTO:
  - EU (důsledek výlučnosti SOP)
  - členské státy EU také!
  - Stanovisko ESD č. 1/94
- rozhodování na půdě WTO
  - oblast výlučných pravomocí – EU namísto čl. států

EU - Regulace SOP

Legenda: **červeně** → „autonomní nástroje“ SOP; **modře** → „smluvní nástroje“ SOP

Přímo ovlivněno
závazky přijatými ve
WTO!

účinek mezinárodních smluv v unijním právu

1. dovolatelnost mezinárodních smluv:
  1. možnost uplatnění nároku jednotlivce (PÚ)
  2. prohlášení neplatnosti aktu SP
- PÚ? – obecně ano (*Bresciani v. Amministrazione Italiana delle Finanze, Kupferberg*), ale...
- WTO (komplex mez. smluv):
  - závazné pro čl. stát i pro jednotlivce
  - součást práva EU, přednost před sek. pr.
  - ale - lze se jich dovolat, mají přímý účinek?
- ESD:
  - International Fruit:
    - GATT do značné míry flexibilní, příliš výjimek, příliš obecná struktura, absence reciprocity = nezakládá práva jednotlivcům
  - Avšak...! Fediol vs. Komise
    - Fediol – žaloba na nepl. rozhodnutí Komise o výkladu pojmu nekalé obchodní praktiky obsaženému v nařízení ES – rozpor s GATT
    - v nařízení odkaz na GATT!

Nástroje SOP

Cíl SOP = kontrola kvantity dovozu a maximalizace kvantity vývozu za dodržení shodných podmínek pro všechny osoby podnikající na území ES a v rámci závazků přijatých ve WTO.

Nástroje SOP:

1. tarifní vs. administrativní
2. smluvní vs. autonomní
3. zjevné vs. skryté

Autonomní nástroje I

Tarifní

Oblast dovozu

Autonomní nástroje

- Cílem Smluv = vytvoření **celní unie**, tj. prostoru, v jehož rámci se obchoduje bez překážek (čl. 28 SFEU) a zároveň existuje jednotná celní politika vůči třetím státům (společný celní sazebník – čl. 31 SFEU)

Provedeno předpisy :

- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013 ze dne 9. října 2013 , kterým se stanoví celní kodex Unie**
  - resp. (nařízení 2913/92, celní kodex)
  - sjednocení evropského a národního práva, jednotně definuje pojmy
- **nařízení 2658/87, celní sazebník** – jeden ze zákl.prvků systému, možné odchylky nahoru (ochrana) i dolů (preference)
- nařízení 1186/2009 o systému Společenství pro osvobození od cla
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 978/2012 ze dne 25. října 2012 o uplatňování systému všeobecných celních preferencí a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 732/2008

Celní kodex

- dopad: obchod mezi EU a 3. zeměmi
- aplikace na **celním území EU** (≠ území členských států!)
- důležité pojmy:
  - **zboží Unie**
  - **dovozní clo**
  - **celní dluh**
  - **celní režim**
    - a) propuštění do volného oběhu;
    - b) zvláštní režimy;
    - c) vývoz;

Celní projednání a celní sazebník

Na jeho základě probíhá celní projednání

1. začlenění zboží pod položku celního sazebníku
  2. výpočet celní hodnoty
  3. stanovení původu zboží
  4. vyměření cla
    - valorická (hodnotová)
    - specifická
    - smíšená
    - pohyblivá – clo je závislé na ceně
- cla: smluvní vs. autonomní
  - výše cla – celní sazebník

Všeobecný systém preferencí

- vůči rozvojovým státům (176!), v rámci WTO, na 10 let dopředu, implementace nařízenými Rady
- vyloučeny některé zemědělské výrobky, textil, obuv, ocel (pro rozvojové země nejzajímavější komodity).
- Produkty jsou rozděleny na:
  - **citlivé** (zem. produkty) a
  - **necitlivé** (prům. výrobky). Tyto jsou osvobozeny od cel, nebo je clo omezeno.
- Režimy výhod:
  1. Obecný režim
  2. Zvláštní pobídkový režim pro udržitelný rozvoj a řádnou správu věcí veřejných (GSP+)
  3. Zvláštní režim pro nejméně rozvinuté země (EBA)

Suspenze a kvóty

- **Nařízení Rady (EU) č. 1387/2013 ze dne 17. prosince 2013 o pozastavení všeobecných cel společného celního sazebníku pro určité zemědělské produkty a průmyslové výrobky a o zrušení nařízení (EU) č. 1344/2011**
- suspenze/kvóta = výjimka z povinnosti platit cla
  - částečná vs. úplná
  - uplatňující se na určité množství zboží (kvóta) nebo na nelimitované množství (suspenze)
- snaha o podporu zájmů výrobců z EU. Cíl = podpora ekon.aktivity, podpora soutěže
- předmětem = suroviny, polotovary, součástky, které nejsou v ES dostupné
- žádají členské státy jménem výrobců.

Autonomní nástroje II

Netarifní (administrativní)

Oblast dovozu

Dovozy zboží

- obecné pravidlo - neomezený dovoz ze 3. států,
- limity – závazky v rámci WTO (GATT a Dohoda o ochranných opatřeních, případně i jiné mez. smlouvy)
- možná omezení:
  - **EU**: ochranná opatření
    1. ochrana zájmů domácích podniků a hospodářství
  - **čl. st.:** zákazy, množstevní omezení nebo kontrolní opatření,
    1. ochrana veřejné mravnosti,
    2. veřejného pořádku
    3. veřejné bezpečnosti,
    4. zdraví a života lidí a zvířat, ochrana rostlin,
    5. národního kulturního pokladu, jenž má uměleckou, historickou nebo archeologickou hodnotu, nebo
    6. průmyslového a obchodního vlastnictví

Režimy dovozu a ochrany

- Aplikace jednotných dovozních pravidel!
- Režimy dovozu a ochrany:
  1. **Obecný Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/478 ze dne 11. března 2015 o společných pravidlech dovozu**
  2. **Specifický**
    1. **obecný** - Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/755 ze dne 29. dubna 2015 o společných pravidlech dovozu z některých třetích zemí
    2. **sektorový** - Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/936 ze dne 9. června 2015 o společných pravidlech dovozu textilních výrobků pocházejících z některých třetích zemí, na které se nevztahují dvoustranné dohody, protokoly nebo jiná ujednání ani jiná zvláštní pravidla dovozu Unie
  3. **Přechodný** (Nařízení Rady (ES) č. **427/2003** o přechodném ochranném mechanismu pro určité dovážené produkty pocházející z Čínské lidové republiky a o změně nařízení (ES) č. 519/94 o společných pravidlech dovozu z některých třetích zemí) - **Datum konce platnosti: 11/12/2013**

Obecný režim

zásada volného dovozu bez kvót

1. informační a konzultační postup Unie

- sdělení Komisi
- konzultace (fakultativní)

2. šetření Unie

3. kontrolní opatření

- zpětná vs. předchozí kontrola

4. ochranná opatření (viz. násl. slide)

Ochranné opatření

	Člen WTO	ně len WTO
podmínky	dovoz ve zvýšeném množství <u>a</u> hrozí vážná újma	dovoz ve zvýšeném množství <u>nebo</u> hrozí vážná újma
základní opatření	<ol style="list-style-type: none"> omezení platnosti dovozních dokladů zavedení regulovaného dovozu 	
délka	<ol style="list-style-type: none"> po dobu, která je nezbytná pro zabránění vážné újmě nebo její nápravě a pro usnadnění přizpůsobení výrobců Společenství zpravidla nejdéle 4 roky, max. 8 let 	
území	celé EU	region/y EU
3. část		
podmínky	dovoz ve zvýšeném množství <u>nebo</u> hrozí vážná újma	
základní opatření	zavedení regulovaného dovozu	
délka	není stanovena	

Dovoz z Číny – N 427/2003/ES

- Přístup Číny k WTO – vyjednání přechodného období → **Protokol o přistoupení Čínské lidové republiky ke Světové obchodní organizaci**
- platnost do 2013
- kvóty na dovoz zrušeny v roce 2005
- ochrana:
  - prozatímní opatření (cla/kvóty) - max. 200 dnů
  - konečné opatření - max. 4 roky

Textil a oděvy

- velice citlivá oblast, zejména u dovozu z Asie.
- Dohoda o textilu a ošacení – 1.1.2005 skončila platnost
→ obecný režim GATT 1994
- **Nařízení Rady (ES) č. 517/94** ze dne 7. března 1994 o společných pravidlech dovozu textilních výrobků pocházejících z některých třetích zemí, na které se nevztahují dvoustranné dohody, protokoly nebo jiná ujednání ani jiná zvláštní pravidla dovozu Společenství
- režimy dovozu
  1. obecný volný
  2. zvláštní režim pro Severní Koreu s možností kvót

Autonomní nástroje III

Oblast vývozu

Regulace vývozu

- *základní zásada – volný vývoz*
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/479 ze dne 11. března 2015 o společných pravidlech vývozu**
- maximalizace exportu
- omezení pouze tam, kde se projevují specifické zájmy.

zvláštní regulace pro :

- Kulturní předměty
- Zboží dvojího použití (civilní i vojenské)
- Předměty použitelné k mučení lidí

spadá zde i problematika podpory vývozu

Podpora vývozu

- podpora vývozu pouze v případě SZP
- úprava:
  - v rámci SOP: Ø s výjimkou **směrnice Rady 98/29/ES** ze dne 7. května 1998 o harmonizaci hlavních ustanovení týkajících se pojištění vývozních úvěrů pro operace se střednědobým a dlouhodobým krytím
  - čl. státy – vlastní úprava; pozor – limity v čl. 107 – 109 SFEU (dříve 87 až 89 SES)!!!
- formy:
  - Přímá/nepřímá podpora ve formě subvencí
  - Pojištění se státní zárukou
  - Poskytování úvěrů s výhodnějšími podmínkami

Autonomní nástroje IV

Oblast dovozu
Ochranná opatření

Ochranná opatření při dovozech

- obecná ochrana proti překážkám obchodu (při porušení pravidel)
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1843 ze dne 6. října 2015, kterým se stanoví postupy Unie v oblasti společné obchodní politiky k zajištění výkonu práv Unie podle mezinárodních obchodních pravidel, zejména pravidel sjednaných v rámci Světové obchodní organizace (kodifikované znění)**
- **překážka obchodu** = jakékoli obchodní praktiky 3. země, proti nimž přiznávají mezinárodní obchodní pravidla právo jednat (buď jejich zákazem nebo přiznáním práva dotčené strany bránit se)
- ochrana proti:
  1. nedovoleným překážkám obchodu
  2. dumpingu
  3. subvencím

Ochrana před dumpingem

- produkt je prodáván za nižší ceny, než je běžná cena výrobce na domácím trhu
- **antidumping** = státem zajišťovaná ochrana domácích výrobců, kterým dumping způsobuje újmu.
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1036 ze dne 8. června 2016 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropské unie. dopad na všechny státy – členy i nečleny WTO
- řešení dumpingu:
  1. **prozatímní**: **prozatímní clo** ukládané Komisí (max 6+3 resp. 9 měsíců)
  2. **koně** **ré**: **antidumpingové clo** ukládané Radou na návrh Komise (po nezbytnou dobu, obecně max. 5 let)
- **Otázka k zamyšlení**: Je dumping skutečně pro spotřebitele negativním jevem?

Podpory/subvence

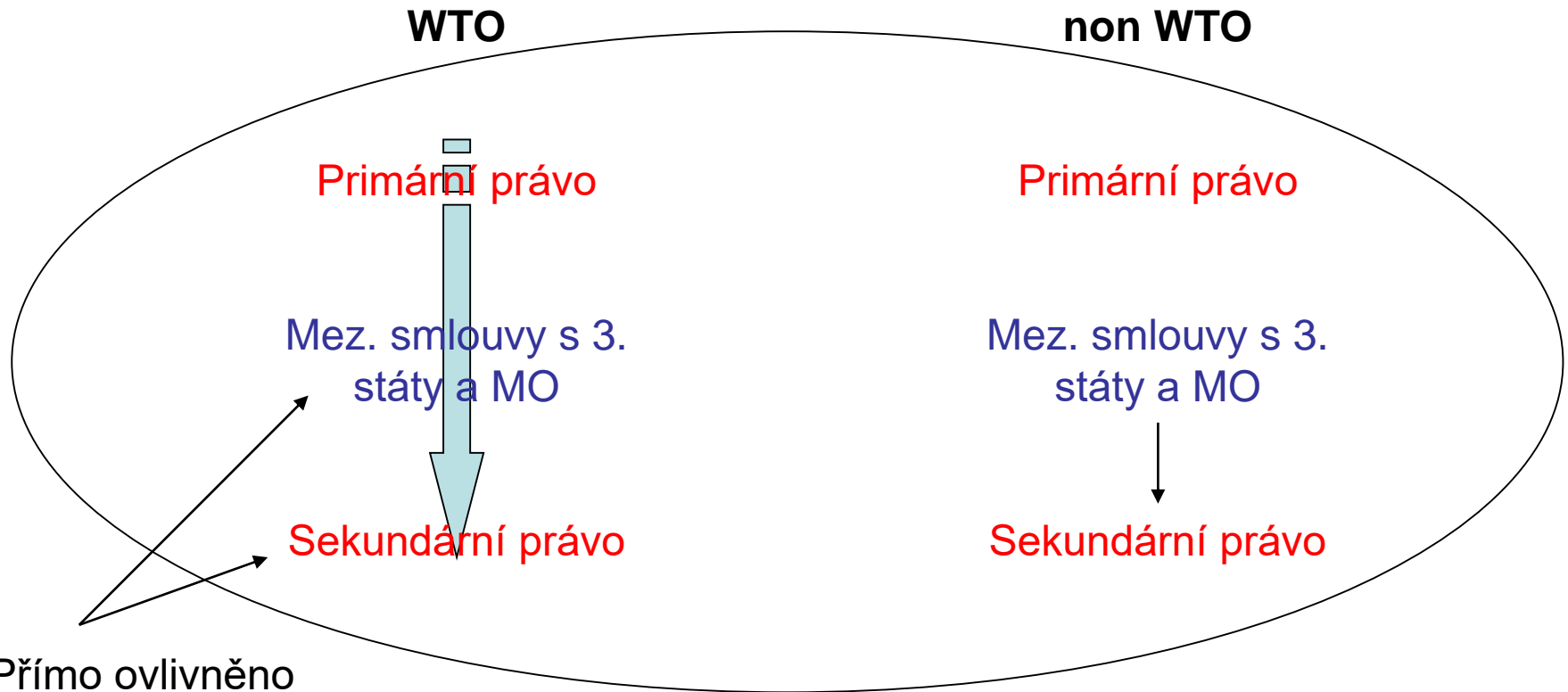
- státní podpora pro výrobu či prodej výrobku
- nutno odlišovat od státní podpor regulovaných čl. 107 – 109 SFEU (dříve 87 až 89 SES)!
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1037 ze dne 8. června 2016 o ochraně před dovozem subvencovaných výrobků ze zemí, které nejsou členy Evropské unie**
- možnost přijetí vyrovnávacího cla, kdyby propuštění takového výrobku do volného oběhu působilo újmu.

když se dva dohodnou, vše
může být jinak...

Smluvní nástroje SOP

Připomenutí a zdůraznění poměru MS a sekundárního práva

Legenda: **červeně** → „autonomní nástroje“ SOP; **modře** → „smluvní nástroje“ SOP

Přímo ovlivněno
závazky přijatými ve
WTO!

Smluvní nástroje společné obch. politiky

Specifické vztahy EU udržuje s:

- a. EHP a Švýcarskem (rozšiřování JVT)
- b. V rámci východoevropských států a států Balkánu
- c. Se státy severní afriky
- d. Se zaostalými státy

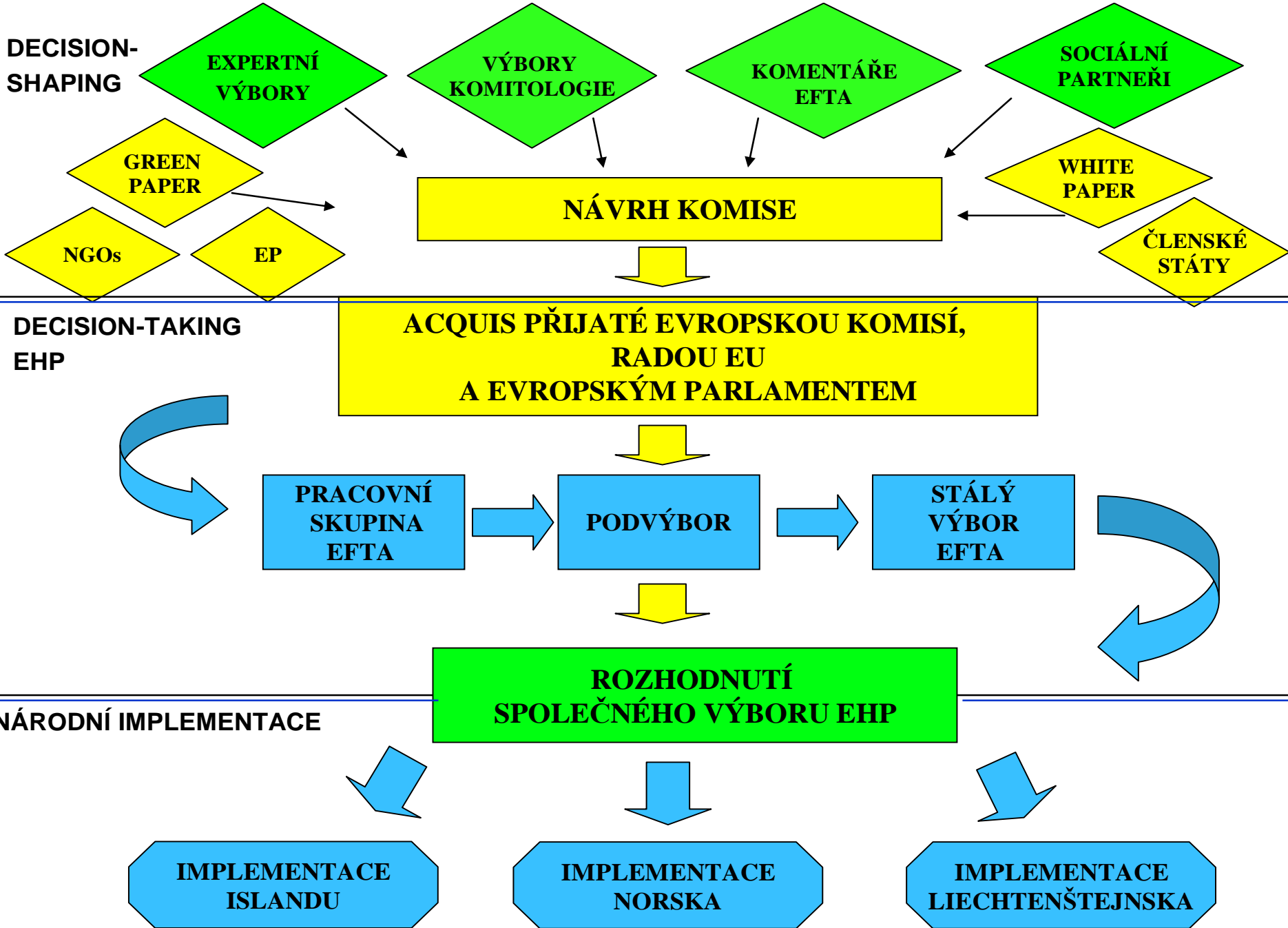
Zbývající státy nepředstavují homogenní kategorii. Vztahy k nim jsou upraveny specificky dvoustrannými smlouvami, nebo jen obecně v rámci pravidel WTO.

ESVO vs. EU

- **ESVO má nyní tyto členy:** Island, Lichtenštejnsko, Švýcarsko, Norsko
- ESVO je **zóna volného obchodu**
- 3 fáze spolupráce s EU (dříve ES):
  - 1) **Léta 1960-1973** - první bilaterální dohody o volném obchodu s průmyslovými výrobky
  - 2) **Léta 1973-1989** - bilaterální se mění na multilaterální spolupráci
  - 3) **Od 1992:** Dohoda o **Evropském hospodářském prostoru** mezi ES a ESVO (platnost od 1994) viz. dále

EHP vs. EU

- mezi EU a ESVO (mimo Švýcarska)
  - tzv. čtyři svobody JVT uplatňovány v omezené míře i na Norsko, Island a Lichtenštejnsko
  - úprava hospodářské soutěže, ochrany spotřebitele, životního prostředí, výzkumu a vývoje apod.
- právo EU – částečně uplatňováno i v EHP
- EHP ≠ celní unie (autonomní celní tarify vůči 3. zemím)
- **Švýcarsko** odmítlo účast → regulace na bilaterální úrovni
- orgány EHP:
  - Společný výbor (stanovení závaznosti aktů sek. práva pro EHP)
  - Rada EHP (politický orgán)
  - Soud ESVO (přezkum rozhodnutí v hosp. soutěži a řeší spory mezi čl. státy)

Evropské dohody

- Označení od poč.90 let pro smlouvy uzavírané mezi EU a středo- a východoevropskými zeměmi.
- Nyní je aktuální Balkán
- Zaručují **oblast volného obchodu** a další spolupráci s **perspektivou přijetí za člena EU**

Proces rozšiřování

- Proces jednání:
  1. Stanovení mandátu a rámce jednání
  2. Screening a sledování
  3. Uzavření jednání a smlouva o přistoupení

1. Volný pohyb zboží
2. Volný pohyb pracovníků
3. Právo usazování a volný pohyb služeb
4. Volný pohyb kapitálu
5. Zadávání veřejných zakázek
6. Právo obchodních společností
7. Právo duševního vlastnictví
8. Politika hospodářské soutěže
9. Finanční služby
10. Informační společnost a média
11. Zemědělství
12. Bezpečnost potravin, veterinární a fytosanitární politika
13. Rybolov
14. Dopravní politika
15. Energetika
16. Daně
17. Hospodářská a měnová politika
18. Statistika
19. Sociální politika a zaměstnanost
20. Podniky a průmyslová politika
21. Transevropské sítě
22. Regionální politika a koordinace strukturálních nástrojů
23. Soudnictví a základní práva
24. Spravedlnost, svoboda a bezpečnost
25. Věda a výzkum
26. Vzdělávání a kultura
27. Životní prostředí
28. Ochrana spotřebitele a zdraví
29. Celní unie
30. Vnější vztahy
31. Zahraniční, bezpečnostní a obranná politika
32. Finanční kontrola
33. Finanční a rozpočtová ustanovení
34. Orgány a instituce EU
35. Různé

EU a Turecko

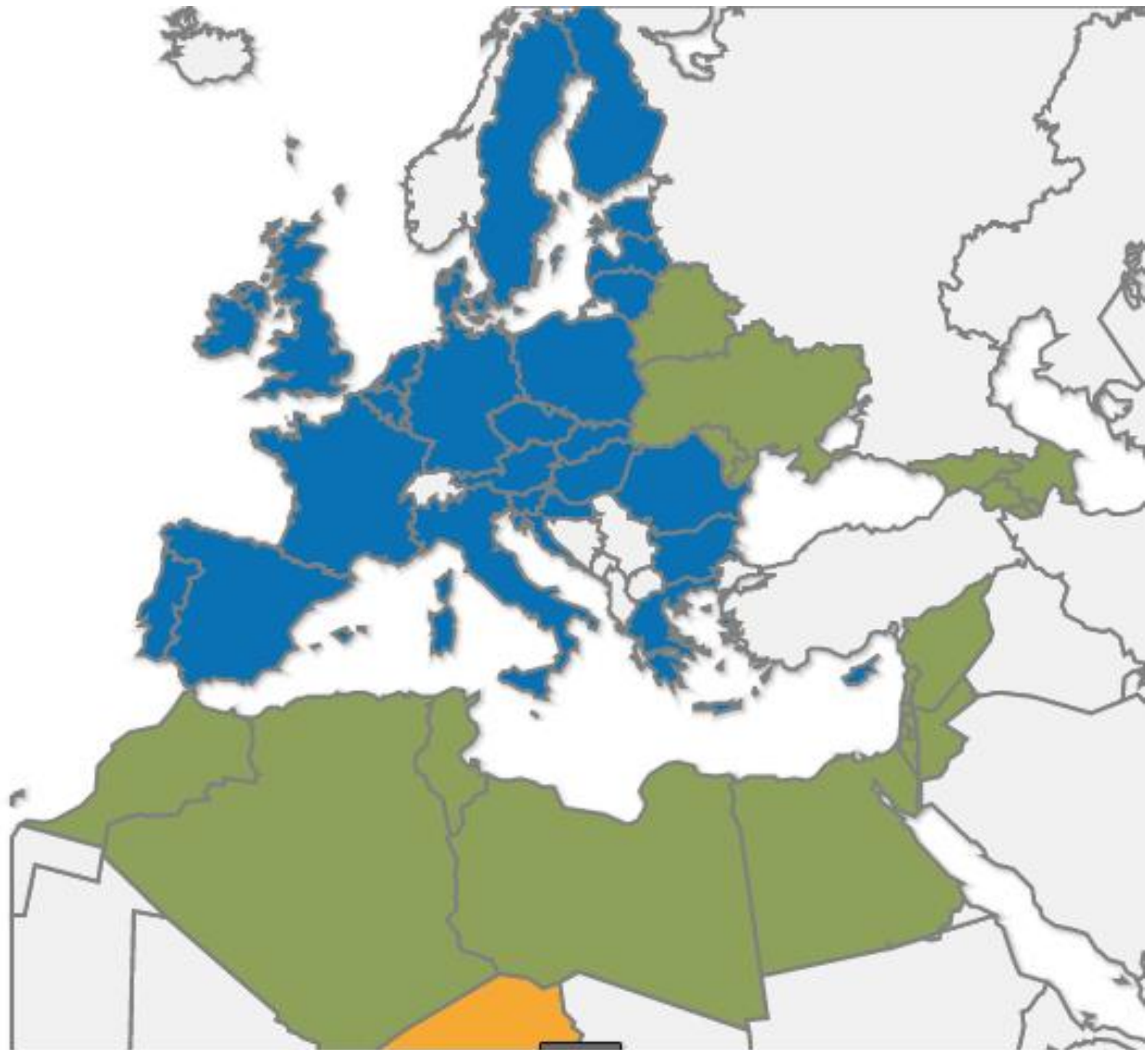
- 1959 - žádost o přidružené členství v EHS
- 1963 – asociační dohoda
- 1970 - v Bruselu jsou podepsány dodatkový protokol a druhý finanční protokol, které připravují podmínky pro vytvoření celní unie
- 1987 - Turecko podává žádost o plné členství v EHS
- 1995 – vytvoření celní unie (nepokrývá zemědělské produkty, služby a veřejné zakázky)
- 1999 – status kandidátské země
- 2005 – zahájeny přístupové rozhovory

EU a Chorvatsko

- **1.7.2013 - vstup**
- **30.č ervna 2011** – uzavření přístupových jednání – ratifikace v členských státech a v Chorvatsku
- **12. února 2008** – Rada přijímá nové [přístupové partnerství](#)
- **18. ř jna 2006** – ukončení tzv. screeningu;
- **12.č ervna 2006** – na přístupové konferenci na úrovni ministrů je formálně otevřena a prozatímně uzavřena první kapitola přístupových jednání
- **20. ř jna 2005** – začíná tzv. screening
- **3. ř jna 2005** – Chorvatsko spolupracuje s MTT při býv. Jugoslávii
- **1. února 2005** – v platnost vstupuje dohoda o stabilizaci a přidružení
- **červen 2004** – Evropská rada Chorvatsku přiznává status kandidátské země
- **duben 2004** – Evropská komise vydává kladné stanovisko k chorvatské žádosti o členství v EU
- **červen 2003** – Evropská rada na svém zasedání v Soluni potvrzuje perspektivu členství v EU pro země západního Balkánu včetně Chorvatska
- **21. února 2003** – žádost o členství v EU

Evropská politika sousedství

- Cíl: politicky a ekonomicky stabilní sousedé EU
- Nevede k členství v EU
- Účast: Moldávie, Ukrajina a Bělorusko, Gruzie, Arménie a Ázerbájdžán., Alžírsko, Egypt, Izrael, Palestinská samospráva, Jordánsko, Libanon, Libye, Maroko, Sýrie a Tunisko.
- Mimo: záp. Balkán a Turecko (samostatná regulace)

Dohody s rozvojovými státy

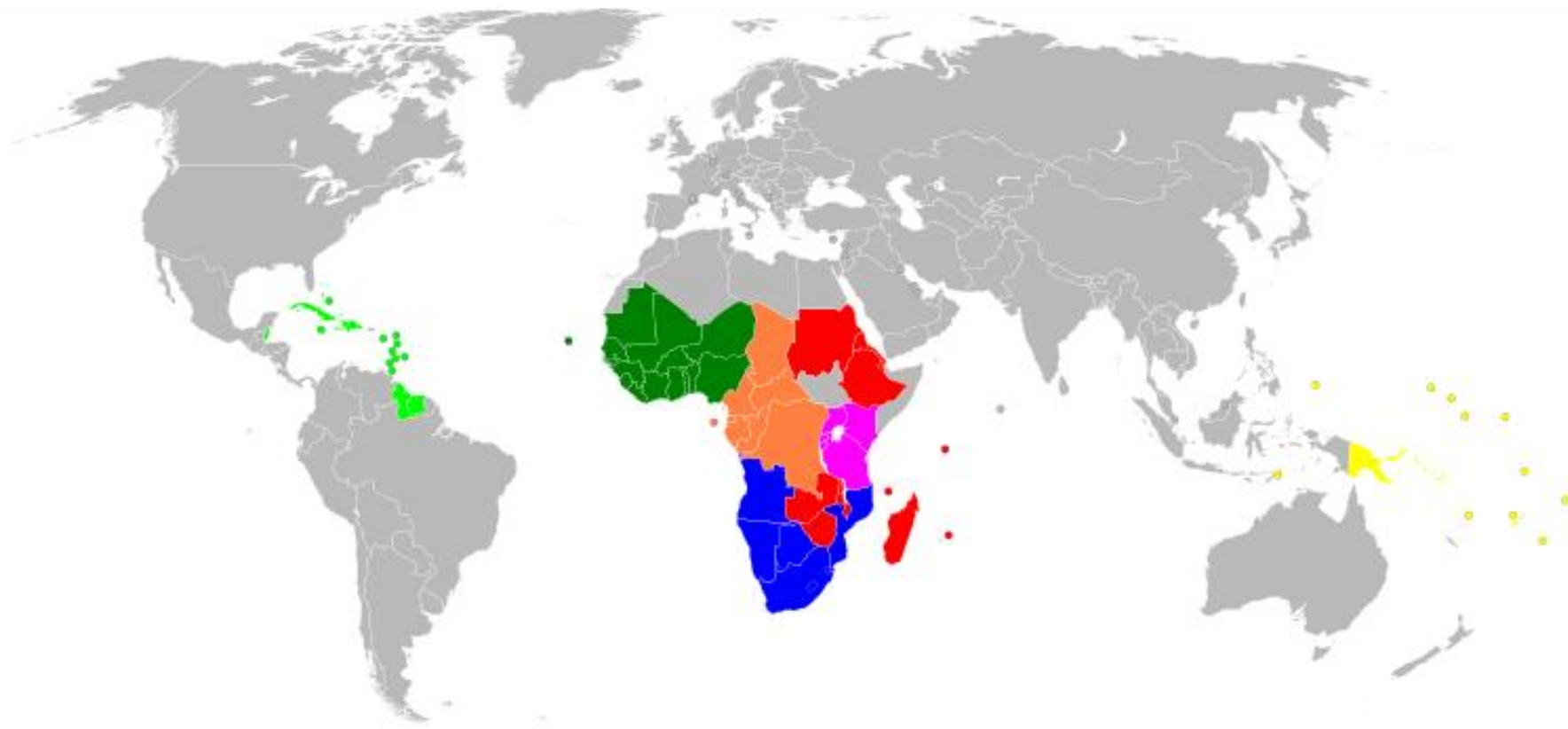
1) Středozevní iniciativy

2) Státy karibské, africké a pacifické skupina

- Tři nejznámější dohody:
  - Dohody z Yaoundé I,II,III
  - Dohody z Lomé
  - Dohody z Cotonou (obchod – politika – rozvoj)
- EPA – Dohody o ekonomickém partnerství (ZVO) uzavírané mezi EU a regionálními uskupeními zůstalých států
- http://en.wikipedia.org/wiki/Cotonou_Agreement

Economic partnership agreements – zúčastněné státy

Vztahy vůči vyspělým a silným ekonomikám

- **ES a USA**
  - smluvní spolupráce na základě členství (WTO, IMF, OECD)
  - problémy díky exteritorialitě amerických aktů
  - TTIP – dohoda o Transatlantickém obchodním a investičním partnerství
- **ES a Kanada**
  - Dohody o rozšíření obchodu a investic
- **ES a Japonsko**
  - Akční plán od 2001, mnoho oblastí spolupráce
- **ES a Austrálie**
  - Řada dokumentů (snaha o rámcový dokument)
- **ES a Nový Zéland**
  - Deklarace o vztazích EU a NZ
- **ES a Čína**
  - Přístup Číny k WTO, zvl. nařízení pro obchod s Čínou
- **EU a Jižní Korea** - dohoda o volném obchodu mezi EU a Jižní Koreou

Mezinárodní dohoda o kávě z roku 2007

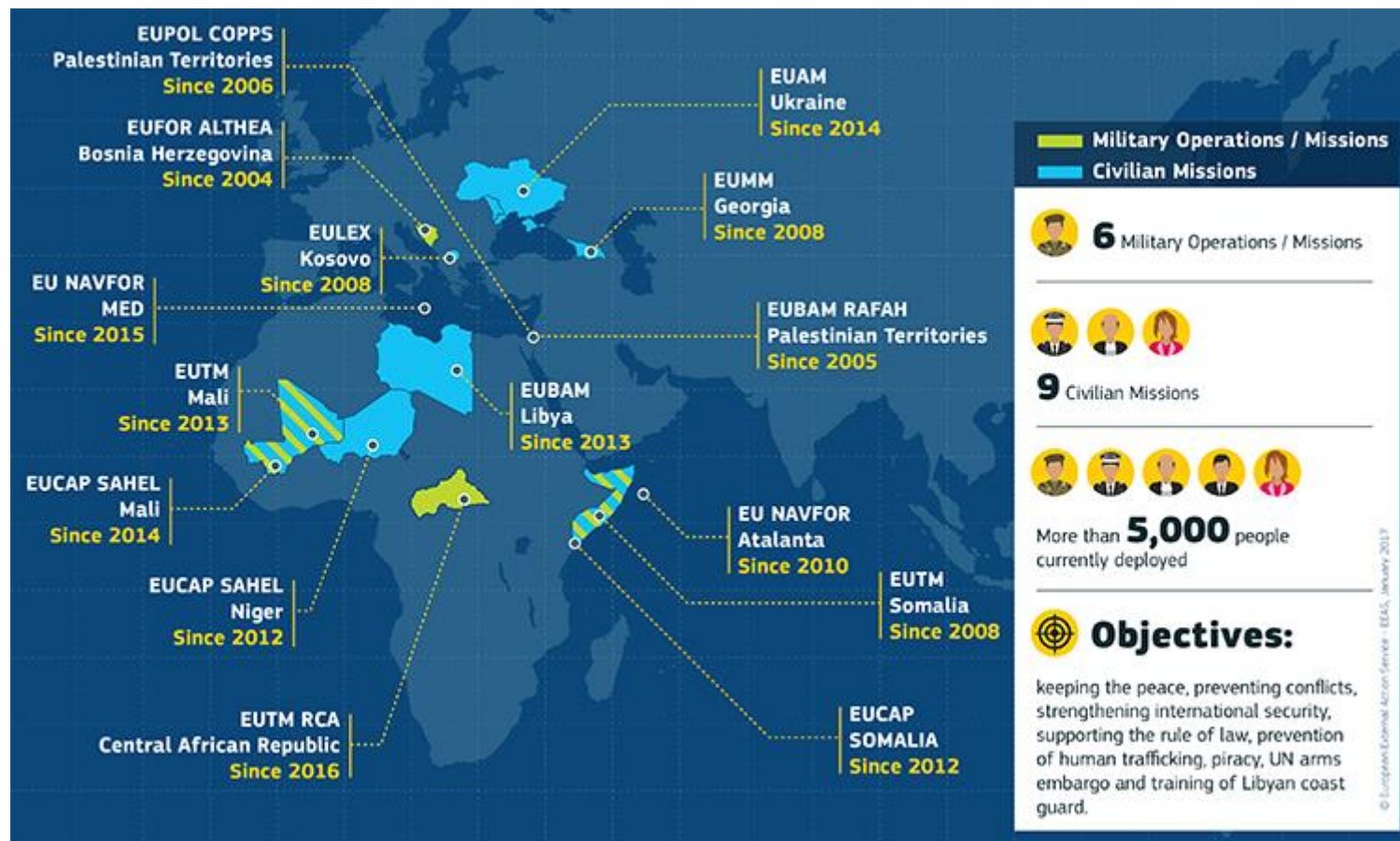
- Spadá do oblasti rozvojové spolupráce
- Upravuje fungování Mezinárodní organizace pro kávu
- Cíle je eliminace tarifních bariér obchodu kávou

Společná zahraniční a bezpečnostní politika

- 50. léta - Evropské obranné společenství (nebylo zřízeno)
- 70.léta - Evropská politická spolupráce – systém konzultací mimo rámec ES
- 90. léta – EU a SZBP, státy nad ní ale mají plnou kontrolu (mezivládní princip)
- 09 – reforma Lis. sml., jen částečně
- **Charakteristika:**
  - Mezivládní charakter
  - Omezená vynutitelnost – nutná dobrovolnost čl. st.
  - Absence legislativy
- **Nástroje:**
  - Rozhodnutí Evropské rady (vymezují obecné směřování SZBP a strategické zájmy a cíle)
  - Rozhodnutí Rady (vymezují postoj)
- **Instituce:**
  - Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku
    - zastupuje Unii navenek v otázkách SZBP
    - předsedá Radě pro vnější vztahy (bez hlasovacího práva)
    - je místopředsedou Komise pro vnější vztahy
    - vede Evropskou službu pro vnější činnost
  - Evropská služba pro vnější činnost

Společná bezpečnostní a obranná politika

- součást společné zahraniční a bezpečnostní politiky
- Zahrnuje:
  - vojenské operace a
  - civilní mise Unie.
- Zásadně jednomyslnost rozhodování
- Není vytvářena evropská armáda, spíše koordinace a ad hoc společné velení národních sil

Okruhy témat

1. **Celní unie. Zákaz cel a dávek s obdobným účinkem uvnitř Evropské unie. Jednotná vnější celní politika navenek. Její limity v právu Světové obchodní organizace. Výkon celní politiky členskými státy.**
2. Volný pohyb (fyzických) osob. Povaha této svobody. Pořádková omezení. Zákaz diskriminace v přístupu k zaměstnání a osobnímu podnikání. Uznávání kvalifikace. Daňový režim a sociální zabezpečení migrantů.
3. Volný pohyb služeb, kapitálu a plateb. Volné poskytování a přijímání služeb mezi členskými státy. Svoboda investic kapitálu mezi členskými státy. Volná úhrada plateb za zboží, služby a v souvislosti s migrací pracovníků a investicemi kapitálu.
4. Ochrana hospodářské soutěže na vnitřním trhu Evropské unie. Soutěžní právo Evropské unie. Základní právní instituty. Role Komise. Vztah evropského soutěžního práva a soutěžního práva členských států. Kontrola státních podpor.
5. **Společná zahraniční, bezpečnostní a obranná politika Evropské unie.**

Okruhy - pokračování

- 1. Společná obchodní politika Evropské unie. Vymezení, zásady společné obchodní politiky, rozdělení pravomocí mezi Evropské unie a členské státy**
- 2. Společná obchodní politika Evropské unie. Autonomní nástroje, problematika cel, dovoz a vývoz zboží do Evropské unie.**
- 3. Společná obchodní politika Evropské unie. Smluvní nástroje, přehled, vztahy Evropské unie k nejvýznamnějším obchodním partnerům, Evropský hospodářský prostor, vztahy k rozvojovým zemím, asociační a evropské dohody**
- 4. Společná obchodní politika Evropské unie. Dovolená omezení mezinárodního obchodu, ochranná opatření (ochrana proti obchodním překážkám, opatření proti dumpingu, opatření proti státním podporám).**
- 5. Právní postavení České republiky před a po vstupu do Evropské unie. Srovnání právní úpravy obchodu s členskými státy Evropské unie (přehled) a regulace mezinárodního obchodu s nečlenskými státy, pravomoci České republiky v oblasti mezinárodního obchodu.**